

Guvernul României

Joi, 29 Decembrie

Nota de Fundamentare -HG nr.906/29.11.2016

Hotărâre 906/2016-11-29

Guvernul României privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente programului strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională“

Monitorul Oficial al României nr 1034 din 2016-12-22

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la Hotărârea Guvernului nr. 906/2016

privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente programului strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională”

Secțiunea 1

Titlul prezentului act normativ

HOTĂRÂRE

privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente programului strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională”

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii prezentului act normativ

1. Descrierea situației actuale

În prezent, regiunea extinsă a Mării Negre este caracterizată de acțiunile de încălcare a normelor de drept internațional, prin punerea în discuție a ordinii internaționale, conservarea conflictelor înghețate și intensificarea prezenței militare.

Forțele navale române, pentru îndeplinirea misiunilor specifice în acest context politico-militar, trebuie să dispună de o structură de forțe modernă, credibilă și echilibrată în raport cu forțele navale ale celorlalte state riverane Mării Negre.

Cele mai eficiente nave de luptă de suprafață în zona de litoral sunt navele din clasa „corvetă”, cu deplasament mediu, capabile să îndeplinească întreaga gamă de misiuni în Marea Neagră și în afara acesteia, având o autonomie corespunzătoare și calități nautice care să le permită executarea acțiunilor inclusiv în condiții hidro-meteorologice dificile.

În momentul actual, forțele navale române au în înzestrare patru corvete, care sunt depășite din punct de vedere operațional și tehnic, cu interoperabilitate limitată în raport cu navele altor state membre NATO, având resursa de viață epuizată și dotare cu echipamente și tehnică de proveniență estică, a căror modernizare nu este fezabilă.

În aceste condiții, dotarea forțelor navale române cu patru corvete multifuncționale noi, moderne, interoperabile cu navele din dotarea altor state membre NATO, adaptate misiunilor actuale, constituie o necesitate strategică ce va trebui satisfăcută în cel mai scurt timp posibil. Prin dotarea cu corvete noi, luându-se în considerare durata de viață a acestora de aproximativ 30 de ani, care poate fi prelungită ulterior prin modernizări succesive, se asigură forțelor navale române certitudinea operațională necesară pentru îndeplinirea corespunzătoare a misiunilor specifice pe termen mediu și lung.

Dintre misiunile care vor fi îndeplinite de aceste corvete, precizăm:

- desfășurarea de acțiuni militare, independent sau în cadrul unor grupări multinaționale, pentru asigurarea integrității spațiului maritim;

- participarea la impunerea respectării legislației naționale și internaționale în apele teritoriale, zona contiguă și zona economică exclusivă;
- executarea operației de securitate maritimă și a intervenției pentru căutare-salvare pe mare;
- asigurarea cercetării permanente a litoralului și a Mării Negre;
- sprijinirea celorlalte categorii de forțe ale Armatei României;
- participarea la operații și misiuni internaționale, conform planurilor aprobate.

Corvetele vor acționa ca unitate multifuncțională de luptă într-o grupare de nave sau izolat. Corvetele și cele două fregate T22 vor constitui, prin rotație, un grup de nave care să fie pus la dispoziția NATO, în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate de România.

Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 147/2007 a stabilit că programul „Corvetă multifuncțională” este de importanță strategică, corespunde intereselor esențiale de securitate ale țării și angajamentelor asumate de România în cadrul organizațiilor euro-atlantice și a recomandat Guvernului ca procedura specifică de atribuire a contractului să încurajeze implicarea capacităților autohtone, cu participarea unor companii de prestigiu în domeniu pe plan internațional și atragerea acestora în procesul de modernizare și privatizare a industriei de apărare.

De asemenea, în Memorandumul „Priorități pentru susținerea și eficientizarea înzestrării Armatei României și intensificarea implicării industriei naționale de apărare în realizarea înzestrării”, adresat Consiliului Suprem de Apărare a Țării, programul „Corvetă multifuncțională” a fost propus pentru includerea în „Lista de Programe de Înzestrare Esențiale” destinate să asigure interesele de securitate ale statului român.

Având în vedere interacțiunea dintre sistemul de planificare, programare, bugetare și evaluare, sistemul de emiteră a cerințelor și sistemul de management al achizițiilor pentru apărare, la nivelul Ministerului Apărării Naționale au fost întocmite și aprobate:

- Documentul cu Nevoile Misiunii pentru „Corveta multifuncțională”, înregistrat cu nr. G1-286/15.03.2016;

- Documentul cu Cerințele Operaționale actualizat pentru „Corveta multifuncțională”, înregistrat cu nr. RMS – 664/T1174/02.09.2016.

În Studiul de concept pentru produsul „Corvetă multifuncțională”, elaborat în cadrul Ministerului Apărării Naționale, au fost analizate 13 proiecte de corvete, din care patru proiecte pot satisface cerințele forțelor navale române.

Dintre toate aceste proiecte, clasa SIGMA (Ship Integrated Geometric Modular Design Approach) prezintă următoarele avantaje:

a) este o construcție modulară care a fost deja realizată în mai multe versiuni cu deplasament între 1692 t și 2365 t, fapt care permite forțelor navale române să identifice platforma care îi satisface cel mai bine cerințele în condițiile diminuării riscurilor programului;

b) a avut cel mai bun raport preț/cerințe dintre cele patru proiecte identificate ca fezabile în Studiul de concept. Totodată, proiectul SIGMA 9813 a fost identificat ca varianta optimă dintre cele patru proiecte analizate;

c) este singura dintre proiectele analizate care poate avea propulsie electrică (zgomot redus la viteze mici), ceea ce constituie un avantaj în lupta antisubmarin;

d) se poate realiza și integra la Șantierul Naval Damen Galați S.A., care face parte din Damen Shipyards Group, care a mai construit nave din această clasă;

e) termenul de livrare al clasei SIGMA a fost cel mai scurt raportat la celelalte proiecte analizate în Studiul de concept.

Precizăm că, la momentul de față, Damen Shipyards Group-Olanda poate produce și corveta din clasa SIGMA proiect 10514, superioară din punct de vedere tehnic, tactic și operațional clasei SIGMA proiect 9813, și care îndeplinește, în totalitate, cerințele forțelor navale române. Corveta clasa SIGMA proiect 10514 nu a fost avută în vedere în realizarea Studiului de concept deoarece nu era finalizată în acel moment.

Pentru Armata României este fundamental ca realizarea lucrărilor de construcție și dotare a corvetelor să se facă în România, în vederea eliminării riscurilor care pot afecta îndeplinirea programului strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională”

în termenele asumate și satisfacerii cerințelor de securitate a aprovizionării ale forțelor navale române/statului român.

Sunt avute în considerare, cumulativ, cel puțin, următoarele elemente:

eliminarea riscului ca în cazul unei situații de criză internațională sau chiar regională, realizarea navei/navelor să fie întreruptă/perturbată sau chiar nava/navele finalizată/e să fie blocată/e într-un port străin ori să nu se permită tranzitarea unor strâmtoni, din motive diplomatice, politice, militare sau de orice altă natură;

eliminarea riscului reprezentat de insecuritatea marșului către țară, ca urmare a pericolelor generate de posibile atacuri ce pot apărea în situația unei nave care navighează izolat;

eliminarea riscului neîncadrării în termenul de 3 ani pentru prima corvetă, respectiv 7 ani pentru gruparea de 4 corvete, în care acestea vor putea să satisfacă cerințele de luptă în apele Mării Negre, având în vedere că în situația construirii navei/navelor, dotării acesteia/acestora, instruirii echipajelor, testării, evaluării, omologării și recepției navei/navelor pe teritoriul național, toate aceste activități se vor realiza într-un interval de timp mult mai scurt;

eliminarea riscurilor aferente construcției și dotării navei/navelor, prin supravegherea/controlul îndeaproape al activităților specifice desfășurate pe teritoriul național;

transferul de tehnologie pentru construirea/mentenanța navelor, precum și includerea acestei tehnologii în inventarul de capacități tehnologice la mobilizare; crearea premiselor constituirii unui centru de mentenanță în România, cu responsabilități în realizarea mentenanței/modernizării pe ciclul de viață al navelor.

Astfel, prin realizarea în România a lucrărilor de construcție și dotare a corvetelor, se consolidează/dezvoltă infrastructura și expertiza la nivel național pentru executarea lucrărilor de construcție și dotare a navelor militare, de mentenanță a corvetelor pe durata de viață, dar și de mentenanță pentru alte tipuri de nave ale forțelor navale române, în timpul cel mai scurt, în volum complet, cu respectarea cerințelor de calitate conform standardelor NATO, pe timp de pace, dar și în situații de criză și la război, asigurându-se securitatea aprovizionării cu privire la aceste activități.

În România, singurul șantier naval care deține infrastructura și expertiza necesară construcției și dotării unei corvete este Șantierul Naval Damen Galați S.A, în cooperare cu Damen Schelde Naval Shipbuilding BV, șantiere din cadrul Damen Shipyards Group-Olanda. Acest șantier a dezvoltat în România o capacitate

industrială extrem de consistentă în domeniul construcției de nave militare și deține personalul înalt calificat și specializat pentru desfășurarea activităților specifice.

Damen Shipyards Group-Olanda cuprinde, în prezent, peste 30 de șantiere navale, care au livrat peste 4000 de nave. Șantierul Naval Damen Galați S.A. și Damen Schelde Naval Shipbuilding BV (fostul șantier naval Royal Schelde al Marinei Regale Olandeze) sunt cele mai importante șantiere din cadrul Damen Shipyards Group-Olanda prin complexitatea navelor construite.

Șantierul Naval Damen Galați S.A., împreună cu Damen Schelde Naval Shipbuilding BV, au construit și livrat o serie de nave destinate Marinei Regale Olandeze: 5 nave pentru desant trupe (Landing Craft Units), 4 nave de patrulare oceanică (Offshore Platform Vessels), o navă de suport logistic (Joint Support Ship) – Karel Doorman class – cea mai mare navă a Marinei Regale Olandeze, 2 nave de cercetare hidrografică (Hydrographic Survey Vessels), o navă pentru aprovizionarea navelor de luptă (Logistic Supply Vessel), o navă tip doc pentru desantare tehnică (Landing Craft Units).

Tot în colaborare cu Damen Schelde Naval Shipbuilding BV s-au construit 3 nave de patrulare multifuncționale pentru Paza de Coastă Suedeză. Totodată, Șantierul Naval Damen Galați S.A. a construit și livrat în anul 2010 Ministerului Administrației și Internelor o navă de patrulare pentru supravegherea și securizarea frontierei maritime a României și a Uniunii Europene, navă aflată în înzestrarea Gărzii de Coastă/Poliției de Frontieră Române.

Șantierul Naval Damen Galați S.A. este certificat privind sistemul de asigurare a calității conform ISO 9001 de Lloyd's Register of Shipping și a fost auditat și certificat de către Organismul Militar de Certificare, Acreditare și Supraveghere pentru respectarea cerințelor NATO referitoare la asigurarea calității pentru construcția navelor noi, având un deplasament de maxim 65.000 tdw. Referitor la resursa umană, conform raportărilor de la sfârșitul anului 2015, Șantierul Naval Damen Galați S.A. are 2511 angajați, la care se adaugă un număr de aproximativ 1300 de angajați ai subcontractorilor, care activează tot pe platforma șantierului.

Șantierul Naval Damen Galați S.A. are capacitatea tehnică, logistică și organizatorică să realizeze construcția și dotarea corvetelor din clasa SIGMA proiect 10514 pentru forțele navale române, fiind singurul din România care a construit în ultimii 20 de ani nave militare noi (19 nave), pentru forțele navale aparținând țărilor NATO și UE și alte câteva nave cu destinație militară pentru țări terțe. În România nu există un alt șantier naval care să posedă capabilitatea

industrială necesară care să facă față cerințelor impuse de realizarea unei corvete. Șantierul Naval Damen Galați S.A. și-a dezvoltat această capacitate treptat, prin contracte avute cu beneficiari diverși, așa cum s-a precizat anterior.

Având în considerare situația regională de securitate din zona Mării Negre și misiunile specifice ale forțelor navale române, pentru Armata României este esențial ca prima corvetă să fie construită și dotată în maximum 3 ani de la semnarea acordului - cadru/ contractului multianual, urmând ca, în funcție de sumele alocate prin bugetul Ministerului Apărării Naționale, capacitatea prevăzută în programul strategic de înzestrare ”Corvetă multifuncțională” formată din 4 nave să fie definitivată în maximum 7 ani.

Prin atribuirea acordului cadru/contractului multianual pentru achiziția corvetelor din clasa SIGMA proiect 10514 către Damen Shipyards Group-Olanda prin Șantierul Naval Damen Galați S.A., statul român, prin Ministerul Apărării Naționale/forțele navale române, nu fac altceva decât să valorifice, să consolideze și să dezvolte această capacitate industrială și expertiză existente în domeniul construcției și dotării navelor militare pe teritoriul național și să atingă nivelul de securitate a aprovizionării dorit în ceea ce privește furnizarea navelor, asigurarea lucrărilor ulterioare de mentenanță pe durata de viață a acestora, și chiar să crească nivelul de securitate a aprovizionării referitor la asigurarea lucrărilor de mentenanță pentru întreaga flotă militară a României.

Totodată, un fundament esențial în alegerea corvetelor din clasa SIGMA proiect 10514 furnizate de Damen Shipyards Group-Olanda îl reprezintă intervalul de timp în care corvetele pot fi construite, dotate și furnizate forțelor navale române, Șantierul Naval Damen Galați S.A. fiind singurul șantier naval din România care poate construi și dota prima corvetă în maximum 3 ani, și totalul de 4 corvete în maximum 7 ani, asigurându-se astfel capacitatea de luptă „Corvetă multifuncțională” conform termenelor avute în vedere.

Precizăm că pentru organizarea/dezvoltarea unui alt șantier naval în România, care să facă față prin infrastructură și personal calificat/specializat cerințelor pe care le impun construcția și dotarea unei corvete, este necesară o durată de timp de aproximativ 4 ani. La această durată se va adăuga un interval de minim 3 ani pentru construirea și dotarea corvetei, în condițiile existenței proiectului pentru aceasta. În caz contrar, activitatea de cercetare – dezvoltare va presupune încă aproximativ 4 – 5 ani. Ar rezulta astfel un orizont de timp între 7 ani și 12 ani până la intrarea în înzestrare a primei corvete, la care se adaugă riscul lipsei experienței în construcția și dotarea unor astfel de nave în locația respectivă.

Din discuțiile avute cu Damen Shipyards Group-Olanda, acesta și-a manifestat susținerea de a construi și dota corvetele ce vor intra în serviciul forțelor navale române la Șantierul Naval Damen Galați S.A., în condițiile menționate, prin implicarea Damen Schelde Naval Shipbuilding BV.

Având în vedere expertiza Damen Schelde Naval Shipbuilding BV și necesitatea realizării unui transfer de tehnologie către Șantierul Naval Damen Galați S.A. cu privire la integrarea anumitor echipamente specifice pe care le presupune dotarea navei, Damen Shipyards Group-Olanda a mandatat Damen Schelde Naval Shipbuilding BV ca semnatar al acordului-cadru/contractului multianual.

11 prezentul act normativ nu transpune legislația comunitară și nu creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.

2. Schimbări preconizate

Dispozițiile art. 346 alin. (1) lit. b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene - TFUE stipulează că orice stat membru poate lua măsurile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței/securității sale și care se referă la producția sau comerțul cu armament, muniție și material de război, aceste măsuri netrebuind să modifice condițiile de concurență pe piața internă în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare. În situația dată este evident că achiziția are ca obiect produse militare, produse sensibile și servicii legate de acestea, așa cum sunt definite prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2011 privind atribuirea anumitor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 195/2012.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011, Guvernul are dreptul de a stabili circumstanțele și procedurile specifice pentru atribuirea contractelor de achiziție publică în situațiile prevăzute de art. 346 din TFUE.

Potrivit Comunicatului interpretativ din 7 decembrie 2006 al Comisiei Europene privind aplicarea articolului 346 al Tratatului în domeniul achizițiilor pentru apărare, „statele membre trebuie să-și definească interesele esențiale de securitate și ține de datoria lor să le și apere, cu mențiunea că derogarea în baza art. 346 din TFUE se aplică numai în cazuri clar definite și totodată trebuie să se asigure că nu sunt depășite limitele acestor cazuri.

În domeniul achizițiilor pentru apărare, singura modalitate pentru statele membre de a armoniza prerogativele din domeniul securității cu obligațiile care țin de TFUE, este aceea de a evalua cu mare atenție, la fiecare contract, dacă este sau nu este justificată o exceptare de la regulile Uniunii Europene. O astfel de abordare, caz cu caz, trebuie să fie riguroasă în special în zona de limită a art. 346 din TFUE, unde utilizarea exceptării poate fi controversată.”

Aceasta înseamnă că autoritățile contractante trebuie în special să stabilească:

Interesul esențial de securitate de protejat în speță.

Legătura între acest interes esențial de securitate protejat și contractul de achiziție publică avut în vedere.

Modul în care aplicarea regulilor UE afectează interesul esențial de securitate protejat.

Impactul asupra concurenței pe piața internă a produselor ne-militare.

Interesul esențial de securitate pentru statul român îl constituie consolidarea/ dezvoltarea pe teritoriul național a unei capacități industriale navale, în domeniul militar, în care să se construiască și să se doteze o primă corvetă în intervalul de 3 ani și gruparea de 4 corvete într-o perioadă de maxim 7 ani, în vederea furnizării și intrării în înzestrarea forțelor navale române. Ulterior, această capacitate navală de pe teritoriul național va trebui să fie în măsură să execute lucrările de mentenanță a corvetelor pe durata de viață a acestora, dar și lucrări de mentenanță pentru restul navelor din cadrul forțelor navale române, asigurându-se o creștere considerabilă a securității aprovizionării pe timp de pace, în situații de criză și la război.

Având în considerare aspectele expuse anterior la pct. 1 Descrierea situației actuale, satisfacerea interesului esențial de securitate de mai sus se poate realiza doar prin încheierea, potrivit procedurii specifice prevăzute în anexa la proiectul de hotărâre a Guvernului, cu Damen Shipyards Group, prin Damen Schelde Naval Shipbuilding BV, a acordului cadru/contractului multianual de furnizare a patru corvete multifuncționale din clasa SIGMA, proiect 10514, construite și dotate în Șantierul Naval Damen Galați S.A., și a suportului logistic inițial, cuprinse în programul strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională”, neputându-se satisface și proteja interesul esențial de securitate printr-o măsură mai puțin restrictivă.

Totodată, aplicarea uneia din procedurile prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011, care transpune în legislația națională dispozițiile comunitare specifice materiei achizițiilor publice în domeniul apărării și securității, duce la neprotejarea și afectarea interesului esențial de securitate în cauză, având în vedere elementele prevăzute la pct. 1 Descrierea situației actuale.

În ceea ce privește stabilirea eventualului impact asupra concurenței pe piața internă a produselor ne-militare, plecând de la faptul că achiziția prevăzută de programul strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională” are ca obiect produse militare, produse sensibile și servicii legate de acestea și având în considerare că interesul esențial de securitate menționat privește exclusiv aspecte militare, nu se poate identifica un asemenea impact.

Prezentul act normativ aprobă circumstanțele și procedura specifică aferente programului strategic de înzestrare „Corvetă multifuncțională” aferentă, în vederea furnizării de către Damen Shipyards Group, prin Damen Schelde Naval Shipbuilding BV, a patru corvete din clasa SIGMA - proiect 10514, construite și dotate în Șantierul Naval Damen Galați S.A., precum și a suportului logistic inițial.

Furnizarea corvetelor și a suportului logistic inițial în cauză se realizează prin încheierea unui acord-cadru/contract multianual cu Damen Shipyards Group prin Damen Schelde Naval Shipbuilding BV, după aplicarea procedurii specifice prevăzute în anexa care face parte integrantă din hotărâre. Procedura prevede derularea a trei etape: de calificare, de negociere și de evaluare a ofertei finale depuse.

Prezentul act normativ are în vedere respectarea prevederilor art. 2 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011 în corelație cu dispozițiile art. 346 alin. (1) lit. b) din TFUE.

Totodată, furnizarea corvetelor clasa SIGMA proiect 10514 de către Damen Shipyards Group prin Damen Schelde Naval Shipbuilding BV presupune ca anumite echipamente, muniții și chiar servicii conexe acestora, care pot fi livrate doar prin acorduri/contracte atribuite de un guvern altui guvern, datorită caracterului sensibil al acestora, să constituie responsabilitatea părții române și să fie puse la dispoziția furnizorului ca material client. Având în considerare acest lucru, este necesar ca prin prezentul act normativ Ministerul Apărării Naționale să fie împuternicit să semneze pentru Guvernul României acordurile/contractele interguvernamentale pentru livrarea/prestarea bunurilor și serviciilor în cauză,

procedura specifică pentru convenirea termenilor acordurilor/contractelor respective urmând a fi stabilită prin ordin al ministrului apărării naționale.

Prezentul act normativ autorizează Ministerul Apărării Naționale să deruleze procedurile specifice, să semneze și să deruleze acordul – cadru/contractul multianual/acordurile/contractele interguvernamentale atribuite în baza acestora prin Compania Națională ”Romtehnica” - S.A., având în vedere imposibilitatea derulării unui contract intracomunitar de către minister, precum și imposibilitatea efectuării operațiunilor de transfer și import de produse militare, Ministerul Apărării Naționale nefiind înregistrat în scop de T.V.A. și nici pentru a efectua operațiuni de comerț exterior cu produse militare. Conform dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 738/2001 privind înființarea Companiei Naționale ”Romtehnica” - S.A. prin reorganizarea Regiei Autonome ”Romtehnica” București, compania a fost creată de statul român întocmai pentru derularea activităților/operațiunilor expuse anterior.

Punerea în aplicare a prezentului act normativ prin derularea procedurii specifice cu Damen Shipyards Group prin Damen Schelde Naval Shipbuilding BV și derularea viitorului acord cadru/contract multianual implică respectarea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională, aprobată prin Legea nr. 354/2003, cu modificările și completările ulterioare, avându-se ca scop desfășurarea operațiunilor compensatorii directe cu precădere în domeniul apărării, precum și creșterea procentului obligației de compensare.